

Asia: VN/25665/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 3 §:n ja hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain 5 ja 25 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Huomiot koskien kansalaisneuvontaa:

Esityksen mukaan Digi- ja väestötietoviraston tehtäviin kuuluva yleinen neuvontapalvelu (Kansalaisneuvonta) lakkautettaisiin sen nykyisessä merkityksessä.

Kansalaisneuvonnan yhteydessä annetaan tällä hetkellä digitaalisten palvelujen käyttäjätukea, johon kuuluu sähköisen asioinnin eli suomi.fi-palvelujen ja varmennepalvelujen tuki ja digitukeen liittyviä tehtäviä. Näissä annetaan neuvontaa muun muassa Suomi.fi-tunnistuksen ja -viestien käyttöön, Digi- ja väestötietoviraston tarjoamien varmenteiden käyttöönottoon sekä yleisesti sähköiseen asiointiin ja vahvaan sähköiseen tunnistamiseen. Digitaalisten palvelujen käytön tuen tehtävät sisältävät myös digitaalisten palveluiden kansallisia koordinointi- ja kehittämistehtäviä, joita ovat muun muassa viranomaisten ja kolmannen sektorin digitaalisten palvelujen käyttäjätuen antajille suunnatut infotilaisuudet, tapahtumat, oppi- ja tukimateriaalit sekä tiivis yhteistyö keskeisten toimijoiden kanssa. Digi- ja väestötietovirasto on myös huolehtinut digituen eettisestä ohjeistuksesta, joka varmistaa, että digitukea tarjotaan vastuullisesti ja yhtenäisesti. Digi- ja väestötietoviraston ohjeistuksessa annetaan digituen antajille selkeät periaatteet ja toimintatavat, jotka edistävät yhdenvertaisuutta, luottamusta ja tietoturvaa digituen tarjoamisessa.

Esityksen mukaan jatkossa Digi- ja väestötietovirastosta annetussa laissa säädettäisiin yleisemmin viraston digitaalisten palveluiden käytön tukeen liittyvistä tehtävistä. Digi- ja väestötietoviraston kansalaisille tarjoaman tuen painopiste siirtyisi digitaalisten palvelujen käytön tuen tehtäviin. Digitaalisten palvelujen käyttäjätuki jatkuisi ”lähinnä” tukena Digi- ja väestötietoviraston omia palveluja koskien.

Tulli pitää tärkeänä sitä, että suomi.fi-palveluihin ja varmennepalveluihin liittyvä neuvonta kuuluisivat jatkossakin Digi- ja väestötietoviraston laissa säädettyihin tehtäviin. Tullin käsityksen mukaan säännöksen perusteluihin olisi hyvä tarkentaa, antaisiko Digi- ja väestötietovirasto kuitenkin edelleen tietyissä tilanteissa tukea myös muiden viranomaisten digitaalisten palvelujen käytölle sekä mitä nämä tilanteet olisivat. Perusteluihin olisi syytä selkeyttää myös, sisältyykö Digi- ja

väestötietoviraston digitaalisten palvelujen tuen tehtäviin enää jatkossa kansallisia koordinointi- ja kehittämistehtäviä sekä digituen eettistä ohjausta.

Kansalaisneuvonnan lakkauttamisen vaikutuksiin liittyen Tulli toteaa, että Tullin neuvontamäärät saattavat palvelun lakkauttamisen myötä jonkin verran kasvaa.

2. Huomiot koskien palveluväylän käyttövelvollisuuden poistamista:

Esityksen mukaan hallinnon yhteisiin sähköisen asiointin tukipalveluihin lukeutuvan kansallisen palveluväylän käyttövelvollisuus poistettaisiin niiltä viranomaisilta, joita käyttövelvollisuus voimassa olevan lain mukaan koskee. Viranomaisilla olisi jatkossakin oikeus palveluväylän käyttöön.

Tullilla on voimassa olevan lain mukaan kansallisen palveluväylän käyttövelvoite. Esityksen mukaan velvoitetta ei enää jatkossa olisi, mutta mahdollisuus palveluväylän käyttämiseen säilyisi.

Tullilla ei ole huomautettavaa esitykseen.

3. Huomiot eräiden tukipalveluiden maksullisuutta koskevan sääntelyn muuttamisen suhteen:

Tukipalvelujen kustannuksia ja niistä perittäviä maksuja koskevaa sääntelyä muutettaisiin siten, että Digi- ja väestötietovirasto voisi jättää maksun perimättä luonnollisen henkilön tunnistuspalvelun ja asiointivaltuuspalvelun käytöstä eräiltä viranomaisilta, valtioelimiltä ja julkista hallintotehtävää hoitavilta. Mainituista palveluista ei tällä hetkellä peritä maksuja, vaikka voimassa oleva säännös sen mahdollistaa. Tarkoitus olisi alkaa periä mainituista palveluista maksu, mutta niin, että valtaosa viranomaisista, valtioelimet ja joitakin muita julkista hallintotehtävää hoitavia vapautettaisiin maksuista valtiovarainministeriön asetuksella.

Tulli katsoo, että sen tulisi jatkossakin voida käyttää luonnollisen henkilön tunnistuspalvelua ja asiointivaltuuspalvelua maksutta. Esityksen perusteella Tulli olisi sellainen viranomainen, joka vapautettaisiin maksusta. Tulli tukee esitystä tämän sisältöisenä.

Bage Liisa

Tulli.fi - Ulkomaankauppa- ja verotusosasto, Asiakkuus- ja veronkantoyksikkö